

Kálnoki-Gyöngyössy Márton

Köszöntő a hetvenöt éves Magyar Könyvtárosok Egyesülete jubileumi konferenciáján*

Tisztelt Elnök Asszony, Tisztelt Ünneplő Közönség!

Nagy öröm számomra, hogy egy ilyen tekintélyes korú egyesületet köszönthetek ma. A hetvenöt év talán feljogosított volna arra is, hogy azt mondjam, egy öreg egyesületet köszöntök. Szándékosan nem használtam az öreg kifejezést, hiszen ezzel csak azt tudtam volna érzékelteni, hogy elmúlt felette az idő, és talán azt is magában rejtette volna ez a kifejezés, hogy élete leáldozóban van. Erről pedig szó sincs. A tekintélyes kor emlegetésével inkább arra kívántam célozni, hogy nem akárhogyan telt el ez a hetvenöt év. Mert hetvenöt év nagyon különböző módon múlhat el, attól függően, hogy államok, szervezetek, kapcsolatok vagy emberek életéről van szó. Attól függően, hogy a résztvevők, az érintettek milyen módon viszonyulnak környezetükhöz, a környezetükben zajló eseményekhez és egymáshoz, ez meghatározza, hogy alakítói vagy elszenvedői lesznek az eseményeknek, és ez alapján nagyon különböző értékelések szülehetnek az eltelt időről. Hetvenöt év mérlegének megvonása komoly feladat és nem az én tisztem. Erről, ha csak töredékesen is – időcserepek formájában, ahogy a programban láttam – rögtön utánam egy nálam sokkal avatottabb személytől fognak hallani.

Én, mint a könyvtárügy ágazati irányításért felelős terület vezetője, a következőket tartom fontosnak elmondani.

Az Egyesület története során, különösen az elmúlt években, nagyon aktív és hatékony munkát végzett, és ezzel életkorából származó tekintélye mellé szakmai tekintélyt is szerzett. Vezetői, tagjai mindig szem előtt tartották az alapszabályukban megfogalmazott célokat, a könyvtáros közösség, a könyvtáros szakma jó értelemben vett mindenkori érdekeit és azt hatékonyan képviselték a különböző fórumokon. Képviselői jelen voltak a könyvtártörténet – és itt most különösen az elmúlt tíz-tizenöt évre gondolok – legjelentősebb eseményeinél, a könyvtárpolitika irányát kijelölő, a szakma fejlődését meghatározó stratégiák és szakmai koncepciók kidolgozásánál. Ennek az együttműködésnek az eredménye a könyvtárügy irányítását jelenleg is meghatározó – 2008–2013. évekre kidolgozott – stratégia, a Portál-program.

És most engedjék meg, hogy a szervezet után mondjak néhány gondolatot az szervezetet alkotókról, az Egyesület tagságáról, a könyvtárosokról.

* Elhangzott az ELTE Állam és Jogtudományi Kar dísztermében, 2010. november 25-én.

Magyarország legnagyobb rendszerszerűen működő kulturális intézményhálózata a könyvtári rendszer. Ennek egyszerre feladata az oktatáshoz, a kutatáshoz, a tanulóshoz, a kulturális igények kielégítéséhez, a szabadidő tartalmas eltöltéséhez szükséges dokumentumok és információk biztosítása. Az intézményrendszerben, az épületek, raktárak, polcok, dokumentumok, számítógépek, halott, lélek nélküli világában a könyvtárosok azok, akik élettel telítik, élővé és működővé teszik a könyvtárakat. Átaluk és rajtuk keresztül válik a használók számára elérhetővé, használhatóvá és hasznossá az a milliányi dokumentum és információ, amit a könyvtárak összegyűjtenek és rendszereznek. Átaluk lesz a könyvtáraknak arca. Az pedig végképp rajtuk múlik, hogy ezt az arcot milyennek látja a használó. Ezért fontos, hogy ezek az emberek felkészültek legyenek, és megfelelő kompetenciákkal, tudással rendelkezzenek. És ezért szükséges, hogy munkájukat olyan elhivatottsággal végezzék, amely minden használói igényt egyformán kezel. Ehhez nem elég a szakmai ismeret, a szakmai kompetencia, ezeken túlmenően szükséges, hogy olyan értékek mellett is elkötelezettek legyenek, amelyek már nem a szakmaiság világába, hanem az etika világába tartoznak. Azt hiszem, ezt legpontosabban a Magyar Könyvtárosok Etikai Kódexében sikerült megfogalmazni: „*A könyvtáros elkötelezett az emberi jogok, a demokrácia, a jogállamiság, az esélyegyenlőség, a szellemi szabadság és az információ szabadsága mellett*”. Azt gondolom, ebben a körben ezt nem szükséges kommentálnom, csak annyit szeretnék hozzátenni, hogy ezzel a hozzáállással nagyon magasra tették a mércét.

Az Egyesület, úgy látom, sok mindent elkövet azért, hogy ezt a mércét a könyvtárosok el is ériék, az ehhez szükséges eszközöket igyekszik biztosítani számukra, és azon is sokat dolgozik, hogy ennek a hivatásszerűen gyakorolt foglalkozásnak a társadalmi presztízst növelje.

Szokás az ünnepeltnek a születésnapján virágcsokrot adni. Én most ezt jelképeesen, egy „verbális csokorban” fogom megtenni. És kérem, ezt ne úgy értsék, hogy csak szövirágot kaptak.

Mi van abban a csokorban, amelyet most az ünnepeltnek átnyújtok? Elsősorban is törekvés a jó kapcsolat megőrzésére, az együttműködés folytatására. A továbbiak pedig:

- ☞ az ágazati irányítás eszközeivel támogatjuk a könyvtárügy stratégiai céljainak megvalósítását;
- ☞ igyekszünk megtartani azokat a forrásokat, amelyek jelenleg rendelkezésünkre állnak, különösen az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer működéséhez szükséges forrást; a mozgókönyvtári és közművelődési feladatok ellátásához szükséges normatívát, valamint az érdekeltségnövelő támogatást;
- ☞ a továbbképzések finanszírozásához a normatív hozzájárulás helyett a TÁMOP-program keretében biztosítunk forrást a képzésekhez, továbbképzésekhez;
- ☞ a könyvtárosok munkáját befolyásoló jogszabályok korszerűsítése.

Kérem, hogy ezekben a törekvéseinkben továbbra is olyan hatékonyan támogassák tárcánk szakmai területét, mint eddig tették. Kívánom, hogy mai együttlétük erősítse meg összetartozásukat, elhivatottságukat, és erősítse tovább Önökben azt a gondolatot, hogy csak az együttműködéssel lehet előre jutni.

Ehhez kívánok Önöknek sok sikert!